

Strategia Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+

Ale co dla Młodych?

Spis treści

Wstęp	3
Kilka słów o Młodzieżowej Radzie Miasta Sosnowca	
Jaki jest cel powstania dokumentu?	
Czy młodzi są zauważeni?	
Czy problemy młodych są zdiagnozowane?	
Czy przewidziane są konkretnie działania?	
Najważniejsze pytania dot. Strategii	4
Czy odpowiada na problemy ucznia?	
Czy odpowiada na potrzeby studenta?	
Czy młody człowiek znajdzie w Sosnowcu mieszkanie?	
Czy młody człowiek znajdzie pracę?	
Czy młody człowiek będzie miał gdzie spędzać czas wolny?	
Czy młody człowiek będzie miał wpływ na decyzje miasta?	
MŁODZIEŻ W STRATEGII	5
I. Demografia i mieszkalnictwo	5
II. Edukacja	8
III. Rynek pracy	9
IV. Zdrowie	12
V. Czas wolny, kultura i sport	14
VI. Partycypacja młodych	22
List Przewodniczącego Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca Jakuba Mazura do Przewodniczącej sosnowieckiej Rady Miejskiej i Prezydenta Sosnowca	28
Manifest Młodych	29
Autorzy i podział prac	30
Bibliografia	32

Wstęp

Kilka słów o Młodzieżowej Radzie Miasta Sosnowca.

Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca to apolityczny organ konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej głównym celem jest reprezentowanie interesu uczniów (dzieci i młodzieży) oraz angażowanie ich w życie publiczne regionu poprzez współpracę z władzami samorządowymi. Została ona powołana w 2000 roku. W XII kadencji (2025/2026) Przewodniczącym MRMS został Jakub Mazur, wiceprzewodniczącymi – Nikola Wojtkowska oraz Wojciech Czapla, sekretarzem – Zuzanna Kseń, a rzecznikiem – Wiktor Gorzelik.

Jaki jest cel powstania dokumentu?

23 lipca 2026 roku Sosnowiecka Rada Miejska przyjęła projekt Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+. Jako Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca przygotowaliśmy analizę wyżej wspomnianej uchwały z perspektywy ludzi młodych. Ma ona ułatwić sosnowieckiej młodzieży dostęp do informacji zawartych w dokumencie i wspierać promocję działań Miasta. Jest ona nie tylko diagnozą, ale również zawiera uwagi i wskazówki przygotowane przez Radnych Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca dot. dalszych działań w ramach Strategii.

Czy młodzi są zauważeni?

Strategia uwzględnia młodzież, i wyraźnie wynika to z samej liczby odniesień do młodych osób. Robi to jednak w sposób rozproszony. Młodzież nie otrzymuje własnego obszaru w strategii i nie tworzy spójnej polityki młodzieżowej. To podejście ma wyraźną zaletę - młodzi nie są zamknięci w jednym sektorze, ale są traktowani jako pełnoprawna część wspólnoty miejskiej.

Czy problemy młodych są zdiagnozowane?

Strategia Rozwoju Miasta Sosnowca dostrzega wiele problemów dotyczących młodych mieszkańców, m.in. emigracja młodych, problemy mieszkaniowe, bezrobocie osób do 25. roku życia, wyzwania edukacyjne czy potrzebę wsparcia zdrowia psychicznego. Problemy te są jednak przedstawiane w ramach szerszych zagadnień. Nie tworzy ona "portretu młodego sosnowiczana", choć zawiera wiele elementów dotyczących problemów młodzieży rozproszonych po całym dokumencie.

Czy przewidziane są konkretnie działania?

Strategia przewiduje konkretne inicjatywy dotyczące młodzieży, m.in. programy społeczne takie jak "Bilet w dorosłość" czy "Studenckie życie". Uwzględnia również młodych w działaniach związanych z edukacją, rynkiem pracy i partycypacją społeczną. Oznacza to, że dokument nie ogranicza się do hasła "wspieramy ludzi młodych", ale mówi o określonych inicjatywach, które mają wesprzeć sosnowiecką młodzież. Jednocześnie poszczególne działania różnią się szczegółowością opisaną m.in. terminu realizacji, finansowania czy zamierzonych efektów, które mają przynieść.

Najważniejsze pytania dot. Strategii

Czy odpowiada na problemy ucznia?

Strategia odpowiada na część problemów uczniów, przede wszystkim w zakresie edukacji, zdrowia psychicznego, rozwoju zainteresowań i spędzania czasu wolnego. Przewiduje m.in. program „Ty też się liczysz”, zapewniający wsparcie psychiczne uczniom, rodzicom i nauczycielom, oraz „Smartfonową R(e)wolucję”, dotyczącą korzystania z telefonów w szkołach. Proponuje więc konkretne rozwiązania dla uczniów, jednak nie obejmuje wprost wszystkich codziennych problemów uczniów.

Czy odpowiada na potrzeby studenta?

Strategia odpowiada na część potrzeb studentów, przede wszystkim poprzez program „Studenckie życie”, zakładający współpracę miasta z uczelniami. Celem jest zachęcanie absolwentów do studiowania w Zagłębiu i na Śląsku oraz pozostania w regionie po ukończeniu studiów. Strategia uwzględnia również dostępność mieszkań dla młodych osób rozpoczynających samodzielne życie oraz kwestie związane z rynkiem pracy. Jednocześnie brakuje szerszej diagnozy codziennych potrzeb studentów, takich jak koszty życia, transport czy oferta życia akademickiego. Można więc uznać, że studenci są w strategii zauważeni, ale ich potrzeby zostały uwzględnione tylko częściowo.

Czy młody człowiek znajdzie w Sosnowcu mieszkanie?

Strategia dostrzega problem mieszkaniowy młodych i wskazuje ich jako grupę, dla której należy zwiększać dostępność mieszkań. W ramach programu „Dostępność mieszkań” zakłada zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i społecznych, szczególnie dla młodych osób rozpoczynających samodzielne życie. Jest to konkretne działanie skierowane do młodych, jednak strategia nie określa dokładnej liczby mieszkań, które mają powstać. Nie wskazuje również szczegółowych kryteriów, terminów ani budżetu przeznaczanego konkretnie na mieszkania dla młodzieży. Można więc uznać, że strategia zauważa potrzebę mieszkań dla młodych, ale nie daje jeszcze pewności, że młody człowiek dzięki tym działaniom znajdzie własne mieszkanie.

Czy młody człowiek znajdzie w Sosnowcu pracę?

Strategia zakłada, że młody człowiek powinien mieć możliwość znalezienia pracy i rozpoczęcia kariery zawodowej w Sosnowcu oraz regionie. Wskazuje na potrzebę współpracy szkół, uczelni i przedsiębiorców oraz lepszego dopasowania edukacji do potrzeb rynku pracy. Program „Studenckie życie” ma zachęcać absolwentów do pozostania w Zagłębiu i na Śląsku oraz podejmowania tutaj pracy po ukończeniu studiów. Strategia wspiera również rozwój przedsiębiorczości i tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy. Można więc uznać, że strategia daje młodym szansę na znalezienie pracy, ale nie gwarantuje konkretnego zatrudnienia ani nie określa liczby miejsc pracy, które mają powstać.

Czy młody człowiek będzie miał gdzie spędzać czas wolny?

Propozycje strategii w tym zakresie dotyczą raczej ogółu mieszkańców. Wskazuje ona na rozwój kultury, sportu, rekreacji i przestrzeni publicznych, które mają tworzyć mieszkańcom możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. Warto jednak zwrócić uwagę, czy w realizacji pojawi się więcej miejsc zaprojektowanych konkretnie pod potrzeby młodzieży, a nie tylko ogólnej infrastruktury sportowej i kulturalnej.

Czy młody człowiek będzie miał wpływ na decyzje miasta?

Dokument podkreśla, że opinie młodych interesariuszy powinny być uwzględniane w sposób ciągły i zorganizowany, aby strategia mogła reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Oznacza to, że młodzi mieszkańcy są w strategii postrzegani jako grupa, której głos powinien być brany pod uwagę w procesie kształtowania miasta. Młodzież ma do dyspozycji de facto te same środki co wszystkie inne grupy społeczne - może brać udział w konsultacjach społecznych, budżecie obywatelskim i może składać petycje i wnioski. Sama strategia nie przewiduje nowych sposobów na decyzyjność młodych, ale raczej kładzie nacisk na propagowanie partycypacji młodzieży poprzez dostępne już środki.

MŁODZIEŻ W STRATEGII

I. Demografia i mieszkalnictwo

Profil demograficzny młodego pokolenia

Demografia stanowi krytyczny punkt odniesienia dla oceny vitalności miasta oraz jego zdolności do zrównoważonego rozwoju. Sosnowiec, podobnie jak wiele ośrodków rdzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, znajduje się w fazie intensywnych przekształceń struktury ludnościowej, co ma bezpośrednie przełożenie na kondycję grupy wiekowej reprezentowanej przez Młodzieżową Radę Miasta.

Wielkość i struktura populacji dzieci i młodzieży

Zgodnie z danymi statystycznymi, populacja osób określanych jako "w wieku edukacyjnym" (obejmująca przedział od 3 do 24 lat) kształtuje się w sposób następujący:

- Łączna liczba mieszkańców Sosnowca w przedziale wiekowym 3-24 lata wynosi dokładnie 34 810 osób.
- W ujęciu struktury płci, w grupie tej obserwuje się nieznaczną przewagę mężczyzn (17 773) nad kobietami (17 041).

Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym spadła z 26 969 w 2023 r. do 26 152 w 2024 r., czyli o 817 osób. Jednocześnie liczba urodzeń w 2024 r. po raz pierwszy spadła poniżej 1000, a prognozy wskazują, że niski udział dzieci i młodzieży w populacji miasta będzie się utrzymywał.

34 810

Całkowita liczba osób w wieku edukacyjnym (3-24 lata) zamieszkujących Sosnowiec

- 817 osób

Roczny spadek populacji w wieku przedprodukcyjnym między 2023 a 2024 r.

Miejski system oświaty

System edukacji jest podstawowym środowiskiem socjalizacji i rozwoju najmłodszych mieszkańców. Diagnoza strategii dostarcza precyzyjnych danych dotyczących stopnia wykorzystania i obciążenia miejskiej infrastruktury oświatowej w roku szkolnym 2024/2025:

POZIOM KSZTAŁCENIA	LICZBA PLACÓWEK	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA DZIECI/ UCZNIÓW	UWAGI ANALITYCZNE
Wychowanie przedszkolne	39	220	4 734	Średnia liczebność oddziału: 22 dzieci. Obejmuje przedszkola publiczne.
Edukacja podstawowa	36	Brak danych wprost	12 268	Dane wg stanu na 30 września 2024 r.
Edukacja ponadpodstawowa	Brak danych wprost	334	8 141	Dane uwzględniają również słuchaczy szkół dla dorosłych.

Mieszkalnictwo jako środowisko rozwoju młodych rodzin

Pod względem bezwzględnej ilości zasobów mieszkaniowych, miasto charakteryzuje się dużą bazą fizyczną.

1. **Zasób lokali mieszkalnych** (stan na rok 2024) wynosi 96 007 jednostek. Liczba ta ulega systematycznemu, stałemu przyrostowi.
2. Skala tego zasobu sprawia, że **Sosnowiec znajduje się w czołówce** miast wchodzących w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii pod względem wskaźnika liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców.

3. **Władze miejskie tworzą nowe przestrzenie do rozwoju urbanistycznego.** Zdiagnozowano, iż w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego coraz częściej uwzględniane są tereny z przeznaczeniem zarówno pod nowoczesną zabudowę jednorodzinną, jak i wielorodzinną.

96 007

Całkowita liczba lokali mieszkalnych na terenie miasta (dane z 2024 r.)

Czołówka GZM

Wysoka pozycja względem wskaźnika nasycenia mieszkaniami (mieszkania / 1000 mk.)

Identyfikacja barier i kryzysów na rynku nieruchomości

Pomimo obfitości ogólnych zasobów fizycznych, analiza przeprowadzona w ramach diagnozy wykazuje szereg uwarunkowań rynkowych, które uderzają bezpośrednio w młodych mieszkańców i rodziny o średnich lub niskich dochodach:

1. **Bariera cenowa** dla nowo powstających gospodarstw domowych: Zidentyfikowano skokowy wzrost cen zakupu nieruchomości na wolnym rynku. Głównym mechanizmem napędzającym ten wzrost jest traktowanie lokali jako instrumentów inwestycyjnych – duża część zasobów kupowana jest masowo w celach spekulacyjnych oraz na wynajem, co winduje ceny ponad zdolność nabywczą młodych ludzi szukających pierwszego własnego lokum.
2. **Bariera metrażowa** dla rozwijających się rodzin: Zidentyfikowano negatywne zjawisko społeczne polegające na rezygnacji z planów poprawy warunków bytowych. Istniejące rodziny z dziećmi, stając w obliczu niepewności ekonomicznej oraz wysokich kosztów, wstrzymują plany zakupu większych metrażowo mieszkań. Skutkuje to utrzymywaniem się przeludnienia w dotychczasowych lokalach i wpływa na obniżenie komfortu życia dzieci.
3. **Niedobory w zasobie publicznym:** W przypadku osób o najniższych dochodach, w mieście panuje powszechny deficyt lokali komunalnych. Zjawisko to pogarsza rotację zasobu, która jest dodatkowo blokowana przez zatory wynikające ze wstrzymanych lub przeciągających się postępowań eksmisyjnych.
4. **Zmiany na rynku wynajmu edukacyjnego:** Odnotowano zjawisko makroekonomiczne polegające na zmniejszeniu się liczby studentów wynajmujących mieszkania w mieście. Sytuacja ta wpływa na strukturę całego rynku najmu krótko i długoterminowego.

Procesy suburbanizacyjne – „wypłukiwanie” młodej generacji

Ostatnim szeroko zdiagnozowanym zjawiskiem w obrębie uwarunkowań mieszkalnictwa, które silnie oddziałuje na strukturę wiekową ludności miasta, jest suburbanizacja (czyli rozlewanie się zabudowy na peryferia miasta i poza jego granice). Zjawisko to jest ściśle powiązane z decyzjami młodych par oraz małżeństw o budowie własnego domu jednorodzinnego.

Diagnoza traktuje to zjawisko dwutorowo. Z jednej strony stanowi ono dowód na rozwój osadniczy i aktywność budowlaną mieszkańców. Z drugiej jednak wymusza na budżecie miasta gigantyczne obciążenia finansowe – osiedlanie się młodych rodzin z dziećmi na peryferiach wymaga budowy od podstaw kosztownej nowej infrastruktury sieciowej, drogowej, a z czasem również społecznej (przedszkoli, świetlic), aby zapewnić młodzieży podstawowe usługi komunalne.

II. Edukacja

Wstęp

W obszarze edukacji strategia zapowiada siedem zadań, od remontów szkół po nowe treści na lekcjach. Punktem wyjścia są dane o sosnowieckiej oświacie z roku szkolnego 2024/2025.

Ocena ogólna

W Sosnowcu żyje 34 810 osób w wieku edukacyjnym, czyli między 3. a 24. rokiem życia. W roku szkolnym 2024/2025 chodziły one do 39 publicznych przedszkoli (4 734 dzieci), 36 szkół podstawowych (12 268 uczniów) oraz do szkół ponadpodstawowych, gdzie razem ze słuchaczami szkół dla dorosłych uczyło się 8 141 osób w 334 oddziałach.

Sieć szkół ponadpodstawowych to sześć liceów dla młodzieży i jedno dla dorosłych, osiem techników, sześć szkół branżowych I stopnia i dwie II stopnia, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy oraz Zespół Szkół Muzycznych. Widać w tym wyraźne oparcie na kształceniu zawodowym: techników i szkół branżowych jest w mieście dwa razy więcej niż liceów.

Miasto przywołuje też wyniki **egzaminu ósmoklasisty**. W 2025 roku pisało go 2 307 uczniów:

	Sosnowiec	Woj. śląskie
Język polski	62,58%	63,50%
Matematyka	43,23%	49,00%

Z języka polskiego różnica jest niewielka. Z matematyki Sosnowiec zostaje prawie sześć punktów za województwem.

Co miasto zamierza zrobić

1. **Odświeżyć to, czego i jak się uczy.** Zapowiedź dotyczy wszystkich poziomów nauczania, od przedszkola po szkoły ponadpodstawowe. Jest to punkt najbardziej ogólny z całej siódemki.
2. **Podnieść kwalifikacje nauczycieli.** Miasto zobowiązuje się wspierać ich doskonalenie i rozwój zawodowy.

3. **Remontować i doposażać szkoły na bieżąco.** Nie jako akcję, ale jako stały proces. Realnym przykładem jest ogłoszona w 2026 roku modernizacja pracowni zawodowych w sosnowieckich szkołach, na którą miasto pozyskało ponad 13 mln zł ze źródeł zewnętrznych.
4. **Rozwijać kompetencje cyfrowe, łącznie z gotowością do nauki zdalnej.** Doświadczenie pandemii zostawiło ślad: zdalne nauczanie jest tu traktowane jako umiejętność, którą szkoła powinna mieć w zapasie.
5. **Powiązać kształcenie zawodowe z realnymi potrzebami firm.** Szkoły i pracodawcy mają na bieżąco dogadywać, czego uczyć, żeby absolwent technikum czy szkoły branżowej wychodził z umiejętnościami, które są akurat potrzebne na rynku. To najkonkretniejszy punkt dla wszystkich, którzy uczą się zawodu.
6. **Otworzyć szkoły na dorosłych.** Chodzi o szerszą ofertę kształcenia ustawicznego i o przekonywanie mieszkańców, że naukę kończy się nie po maturze, a raczej nigdy.
7. **Dołożyć trzy tematy poza podstawą programową: pierwszą pomoc, elementy prawa i elementy ekonomii.** Jedyne miejsce, w którym powiedziano wprost, jakich treści ma być na lekcjach więcej.

CEL OPERACYJNY B6: Nowoczesna edukacja jako gwarant rozwoju

Zadania priorytetowe:

- unowocześnienie oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania.
- podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry dydaktycznej
- stała modernizacja placówek oświatowych
- rozwój kompetencji w kierunku społeczeństwa informacyjnego, w tym w kwestii zdalnej edukacji
- współpraca podmiotów edukacyjnych i sektora gospodarczego, zwłaszcza w kształceniu zawodowym w celu elastycznego dopasowania wzajemnych oczekiwań i potrzeb
- zwiększenie dostępności do oferty kształcenia ustawicznego oraz kształtowanie w świadomości mieszkańców potrzeby uczenia się przez całe życie
- wprowadzenie ponadprogramowych treści nauczania z zakresu pierwszej pomocy medycznej, elementów prawa i ekonomii

III. Rynek pracy

Diagnoza rynku pracy w Sosnowcu ogółem

Sosnowiec jest miastem, w którym stopa bezrobocia zwykle była i jest wyższa od średnich jego poziomów w województwie i kraju.¹

¹ Cytat z dokumentu *Strategia Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+*

Bezrobocie w Sosnowcu (2024/2025)

Okres	Stopa bezrobocia (%)	Liczba bezrobotnych (osoby)
Koniec 2024 r.	5,7%	3 777
I kwartał 2025 r.	6,0%	brak danych
II kwartał 2025 r.	5,9%	brak danych
III kwartał 2025 r.	6,4% (szczyt)	4 243
Koniec 2025 r.	6,3%	4 155

Porównanie stopy bezrobocia (Sosnowiec/Województwo/Kraj)

Okres	Sosnowiec	Województwo śląskie	Polska (kraj)
II kwartał 2025 r.	5,9%	3,8%	5,1%
III kwartał 2025 r.	6,4%	4,3%	5,6%
Koniec 2025 r.	6,3%	4,4%	5,7%

Wielkość przedsiębiorstw

Źródła podają, że w 2024 roku w rejestrze REGON w Sosnowcu funkcjonowało 23 746 podmiotów gospodarki narodowej. Strategia bezpośrednio wskazuje, że najliczniejszą grupą są mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające od 0 do 9 pracowników), których jest 23 007. Oznacza to, że mikroprzedsiębiorstwa stanowią 96,89% wszystkich zarejestrowanych firm w mieście.

Główne problemy młodych ludzi z wejściem i funkcjonowaniem na rynku pracy

Brak perspektyw na stabilizację i trudności z zatrudnieniem

Diagnoza społeczna wskazuje, że niepewność zatrudnienia, problemy ze znalezieniem pracy oraz rosnące koszty życia ograniczają poczucie stabilizacji u młodych ludzi.

Struktura gospodarcza niedopasowana do wysokich aspiracji

W analizie SWOT zwrócono uwagę na małą liczbę firm innowacyjnych i oparcie lokalnej gospodarki w większym stopniu na działalności odtwórczej.

Zagrożenia technologiczne i automatyzacja

Młodzi wchodzący na rynek pracy mierzą się z niepewnością wynikającą z inflacji, rozwoju sztucznej inteligencji (AI) oraz automatyzacji i robotyzacji procesów w dotychczas kluczowych dla miasta branżach (np. przemysł, logistyka).

Odpływ talentów i konkurencja sąsiednich ośrodków

Z Sosnowca następuje odpływ mieszkańców (w tym studentów i absolwentów) do sąsiednich miast aglomeracji oraz większych ośrodków akademickich i gospodarczych (m.in. Katowic czy Krakowa), oferujących bardziej zróżnicowany rynek pracy.

Bariera mieszkaniowa na starcie dorosłości

Wysokie ceny nieruchomości oraz ograniczony zasób mieszkań utrudniają młodym usamodzielnienie się i podjęcie pracy w mieście.

Bezrobocie wśród młodzieży

Wskaźnik udziału osób poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wynosił bazowo 7,78%

Działania i rozwiązania proponowane przez miasto

Zagłębiowski Inkubator Przedsiębiorczości

Strategia dość lakonicznie wspomina ten projekt tylko raz, opisując zadania priorytetowe dla **celu operacyjnego A2 (tworzenie przyjaznych warunków rozwoju przedsiębiorczości i wzmacnianie relacji z biznesem, w szczególności z sektorem MŚP)**:

- stworzenie Zagłębiowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości impulsem rozwojowym absolwentów sosnowieckich szkół i uczelni wyższych¹

Dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy:

1. **Kształcenie zawodowe i akademickie.** Ścisła współpraca placówek edukacyjnych oraz uczelni z sektorem gospodarczym w celu elastycznego dopasowywania kierunków kształcenia do potrzeb pracodawców
2. **Edukacja praktyczna.** (patrz: Edukacja)
3. **Wsparcie talentów:**

Istotnym elementem tej strategii jest również inwestowanie w nowoczesną edukację oraz współpracę z instytucjami naukowymi, co ma na celu przyciągnięcie i zatrzymanie młodych talentów w regionie.¹

Wsparcie start-upów i własnej działalności

Miasto zakłada kontynuację programów mających na celu ułatwienie zakładania przedsiębiorstw takich jak „Pakiet Przedsiębiorcy” czy „Lokal na biznes”. Co więcej pierwszym zadaniem priorytetowym w założeniach **celu operacyjnego A3 (rozwój inteligentnych specjalizacji, nowoczesnych rozwiązań oraz innowacji rewolucjonizujących gospodarkę)** jest:

- tworzenie odpowiednich warunków do funkcjonowania firm innowacyjnych i technologicznych implementujących nowe rozwiązania typu start-up¹

Program DemoTrendy Plus – przyciąganie i zatrzymywanie młodych

Elementem powyższego programu będącego odpowiedzią na negatywne trendy demograficzne jest m.in. program „Studenckie życie”. Zakłada on szeroko pojętą współpracę z uczelniami z GZM w celu zachęcenia maturzystów do studiowania, a następnie podjęcia pracy w regionie.

IV. Zdrowie

- kontynuowanie i rozwijania także działań profilaktycznych realizowanych przez miasto, przy jednoczesnym wyraźnym różnicowaniu ich pod kątem potrzeb poszczególnych grup mieszkańców, m.in. dzieci i młodzieży, osób w wieku produkcyjnym, seniorów, kobiet i mężczyzn oraz osób z ograniczonym dostępem do usług zdrowotnych.¹

Powyższy fragment jest jednym z zadań priorytetowych **celu operacyjnego B7 (kompleksowy, wysokojakościowy i dostępny dla każdego system opieki zdrowotnej.)**

Zdrowie psychiczne

Strategia w kategorii zdrowia młodych koncentruje się przede wszystkim na ich zdrowiu psychicznym. Dokument zwraca uwagę na konieczność zapewnienia odpowiedniej opieki psychologicznej i wsparcia emocjonalnego dla młodzieży.

Ze sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Sosnowca na lata 2024-2027 wynika, iż w 2024 roku odnotowano największą od 2017 roku liczbę prób samobójczych wśród osób nieletnich. Uznając obszar zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży za niezwykle istotny oraz kluczowy w kreowaniu i wdrażaniu zadań o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, zainicjowana została kampania adresowana do wszystkich szkół podstawowych, które przedłożyły wnioski o dofinansowanie projektów chroniących zdrowie psychiczne, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby emocjonalne, społeczne i zdrowotne uczniów.²

„Ty też się liczysz”

Wobec zagrożeń związanych ze zdrowiem psychicznym młodzieży władze Sosnowca zareagowały kampanią „Ty też się liczysz”. W jej ramach uczniowie sosnowieckich szkół podstawowych tworzą projekty mające na celu wsparcie ich zdrowia psychicznego. Najlepsze z projektów otrzymują środki na ich realizację.

W ramach kampanii profilaktycznej „Ty Też Się Liczysz” przeszkolono łącznie 100 nauczycieli z sosnowieckich placówek oświatowych. Ponadto wydrukowano 4000 sztuk przewodnika dla osób potrzebujących w zakresie zdrowia psychicznego. Szacunkowo, w ramach kampanii profilaktycznej wzięło udział około 5431 uczniów z sosnowieckich szkół podstawowych, w tym w uroczystej inauguracji kampanii blisko 400 dzieci.²

² [Oddaj głos na Sosnowiecką Kampanię „Ty Też Się Liczysz” – Sosnowiec łączy](#)

Co istotne – sosnowiecki Wydział Zdrowia planuje rozszerzyć ten program i wprowadzić go również do szkół średnich. Kryteria dot. oceny projektów, które mają być tworzone przez uczniów szkół średnich proponowane były przez Młodzieżową Radę Miasta Sosnowca.

(Powyżej: Podsumowanie kampanii „Ty też się liczysz”. Fotografia z Facebooka Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca)

„Smartfonowa r(e)wolucja

Strategia identyfikuje nadmierne korzystanie z urządzeń mobilnych przez młodych jako czynnik dekoncentrujący i negatywnie wpływający na efektywność nauki oraz relacje z rówieśnikami. Odpowiedzą miasta na ten problem jest program „Smartfonowa r(e)wolucja”. Sama strategia zakłada, że jego skutkiem ma być:

Organizacja nowego modelu nauki w szkołach podstawowych i pracy w UM i jednostkach skierowanego na skupienie i efektywność działań i ograniczającego dostęp do telefonów komórkowych.¹

Zdrowie reprodukcyjne

W ramach programu DemoTrendy Plus miasto planuje działania zwiększające komfort i bezpieczeństwo kobiet planujących zajść w ciążę. Oferuje ono między innymi:

Profilaktyczne badania dla przyszłych mam

Jest to zestaw bezpłatnych badań (w tym AMH, prolaktyna, TSH) kierowanych do mieszkanek Sosnowca w wieku 18-35 lat. Jego celem ma być diagnostyka ewentualnych trudności czy zagrożeń zdrowotnych u kobiet planujących zajście w ciążę.

„Domówka na porodówce”

Jest to projekt mający na celu zwiększyć komfort rodzącej kobiety. Ma on stworzyć kameralne, rodzinne warunki na porodówce w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim.

V. Czas wolny, kultura i sport

Jak zauważa jeden z wnioskodawców w konsultacjach społecznych dot. projektu Strategii Rozwojowej Sosnowiec 2030+:

Pomiędzy 12. - 13. a 18. rokiem życia istnieje wyraźna luka w ofercie przestrzeni dla młodych mieszkańców Sosnowca. [...] Brakuje oferty ośrodków kultury skierowanej do tego przedziału wiekowego, a przede wszystkim brakuje bezpłatnych stref, w których młodzież mogłaby spotykać się i spędzać wolny czas.³

Miasto planuje szereg innowacji i kontynuację dotychczasowych działań związanych z ofertą kulturalną, sportową i rekreacyjną dla sosnowieckiej młodzieży.

Czego brakuje?

Jako problemy strategia wyróżnia:

1. **Brak tras pieszych i turystycznych.** W skali całego miasta odnotowano brak rozwiniętego systemu tras i ścieżek pieszych.
2. **Deficyt przestrzeni zielonych na osiedlach.** Następuje ogólny ubytek terenów zielonych wewnątrz osiedli mieszkaniowych co ogranicza możliwość spędzania czasu wolnego w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania.
3. **Nierównomierny dostęp do usług rekreacyjno – kulturalnych.** Wyraźnie widoczna jest koncentracja oferty rekreacyjno – kulturalnej w dzielnicach centralnych i zachodnich.

³ Cytat z raportu z konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+

4. **Niska aktywność w sektorze pozarządowym (NGO).** (na stronie 22)
5. **Problem higieny cyfrowej.** Zwrócono uwagę na negatywny wpływ nadmiernego korzystania z urządzeń mobilnych na relacje z rówieśnikami (na stronie 11)
6. **Brak miejsc, w których młodzież może bezpłatnie spędzać czas.** Brakuje przestrzeni zamkniętych, w których młodzież może spędzać czas bez wydawania pieniędzy.

Odpowiedź miasta – oferta kulturalna i wydarzenia dla młodych

Sama strategia już w zadaniach operacyjnych **celu operacyjnego B1 (Kreowanie atrakcyjnej oferty dla mieszkańców miasta.)** zapowiada organizację imprez miejskich dostosowanych do potrzeb i oczekiwań różnych grup wiekowych:

- organizacja imprez miejskich w różnych częściach miasta dostosowanych do wieku, płci, pochodzenia, poziomu sprawności, stanu zdrowia, sytuacji życiowej i związanych nią obowiązków opiekuńczych wobec dzieci lub osób zależnych.¹

Rozbudowa Teatru Zagłębia

Teatr Zagłębia od początku swojego istnienia pełni funkcję ośrodka kulturalnego, który nie tylko oferuje różnorodne spektakle, ale także wpływa na rozwój artystyczny mieszkańców regionu. W jego repertuarze znajdują się zarówno klasyczne, jak i współczesne dzieła, które poruszają istotne problemy społeczne, kulturowe i egzystencjalne. Dzięki temu teatr przyciąga szeroką publiczność, zarówno młodych widzów, jak i bardziej doświadczonych miłośników sztuki.¹

Przygotowywana jest rozbudowa Teatru Zagłębia o nową scenę, co ma umożliwić wystawianie większej liczby spektakli (zarówno tradycyjnych, jak i eksperymentalnych). Ma to być również szansa na rozwinięcie działalności edukacyjnej i warsztatowej. Zwiększa to również możliwości współpracy z innymi instytucjami i artystami (również młodymi).

Dzięki tej modernizacji Teatr Zagłębia ma szansę na jeszcze większą integrację ze społecznością lokalną oraz umocnienie swojej pozycji jako jednego z czołowych ośrodków teatralnych w Polsce. W ten sposób instytucja nie tylko zachowa swoje historyczne znaczenie, ale również wkroczy w nową erę rozwoju, dostosowując się do współczesnych wyzwań kulturalnych.¹

Przystanek Otwartej Kultury

Powstała w 2023 roku w wyniku połączenia Miejskiego Domu Kultury „Kazimierz” i Miejskiego Klubu „Maczki” instytucja inicjuje i upowszechnia działalność kulturalną, szczególnie we wschodnich dzielnicach Sosnowca. POK wspiera inicjatywy kulturalne, oferując lokalnym artystom, grupom i lokalnej społeczności pomoc techniczną, personalną i merytoryczną.

Jest to oferta, z której korzystać mogą również młodzi artyści czy zespoły młodzieżowe. POK zarządza również amfiteatrem „Muszelka” w Parku im. Jacka Kuronia.

Jego działalność obejmuje organizację warsztatów, wystaw, koncertów, festiwali, turniejów, przeglądów artystycznych i konkursów, które mają na celu integrację społeczności lokalnej oraz rozwój kulturalny różnych grup wiekowych – od dzieci po seniorów.¹

„Blżej siebie”

Miasto zapowiada kontynuowanie organizacji wydarzeń takich jak: Tydzień Dziecka, miejskie Halloween czy Manufaktury św. Mikołaja. Głównym celem inicjatywy jest integracja i budowanie więzi społecznych między ludźmi w różnych kategoriach wiekowych – od dzieci, przez starsze rodzeństwo, rodziców, aż po seniorów.

Od prawie dwóch lat XII kadencja Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca wspiera te inicjatywy, aktywnie pomagając w organizacji wydarzeń.

(Powyżej: Radni MRMS na miejskich obchodach Halloween w przebraniach maskotek miasta. Fotografia z archiwum Młodzieżowej Rady Miasta.)

(Powyżej: Stoisko sosnowieckiego Wydziału Kultury i Promocji Miasta, na którym Radni MRMS prowadzą konkurs wiedzy o mieście dla najmłodszych. Fotografia z Facebooka Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca)

Zagłębiowskie Centrum Kultury im. Jana Kiepury

Jest to ważna instytucja kulturalno – oświatowa. Oferuje ona różne zajęcia edukacyjne, m.in. muzyczne, taneczne, plastyczne czy teatralne.

Dzięki różnorodnym inicjatywom ZCK stało się jednym z kluczowych ośrodków kulturalnych w regionie, aktywnie wspierając rozwój pasji artystycznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. ZCK organizuje szeroki wachlarz zajęć kulturalno-oświatowych, dostosowanych do różnych grup wiekowych i zainteresowań.¹

Inicjatywa „Bilet w dorosłość”

W ramach programu DemoTrendy Plus miasto wprowadza dedykowany pakiet w Sosnowieckiej Karcie Miejskiej dla osób osiągniętych pełnoletniość. Oferuje on wejścia do Teatru Zagłębia i innych ośrodków kultury w Sosnowcu na preferencyjnych warunkach.

Odpowiedź miasta – dla Kobiet

Centrum Kobiet

28 sierpnia 2026 roku w Szpitalu Miejskim w Sosnowcu otworzono Centrum Kobiet – miejsce, w którym kobiety na różnych etapach życia mogą się spotkać i wymienić doświadczeniami.

Jak pisze na Facebooku Przewodnicząca Rady Miasta w Sosnowcu Anna Jedynak - Rykała:

Centrum Kobiet jest miejscem , gdzie będziemy rozmawiać o zdrowiu i profilaktyce, zapraszać specjalistów, organizować warsztaty i spotkania, podejmować ważne i czasem trudne tematy.⁴

(Powyżej: Grafika z podziękowaniami z uroczystego otwarcia Centrum Kobiet. Źródło w przypisie dolnym⁴)

Odpowiedź miasta – aktywność fizyczna młodych ludzi

Ocena ogólna

Dokument wskazuje, że Sosnowiec posiada znaczną bazę sportowo-rekreacyjną, która sprzyja aktywności mieszkańców, a jej stan techniczny jest oceniany jako zadowalający i systematycznie poprawiany dzięki pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Jednocześnie strategia nie ogranicza się wyłącznie do infrastruktury, lecz zakłada również rozwijanie oferty sportowej i aktywizowanie mieszkańców, w szczególności młodzieży.

Problemy i wyzwania

Strategia nie przedstawia sportu jako obszaru znajdującego się w kryzysie i nie wskazuje wielu konkretnych problemów dotyczących aktywności fizycznej mieszkańców. Można jednak zauważyć, że dokument dostrzega potrzebę dalszego zwiększania atrakcyjności istniejącej bazy rekreacyjnej, tworzenia nowych miejsc rekreacji oraz dostosowywania oferty do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców.

⁴ [Profil na Facebooku Przewodniczącej Rady Miasta Sosnowca Anny Jedynak - Rykały](#)

Szczególnie istotne z perspektywy młodzieży jest wskazanie potrzeby aktywizacji sportowej z uwzględnieniem wieku, płci, poziomu sprawności, zainteresowań, możliwości transportowych i sytuacji życiowej, co pokazuje, że sama dostępność obiektów nie jest traktowana jako wystarczająca.

Jedno z zadań priorytetowych **celu operacyjnego B1 (Kreowanie atrakcyjnej oferty dla mieszkańców miasta)**:

- aktywizacja sportowa młodzieży z wykorzystaniem miejskiej bazy sportowej adekwatnie do wieku, płci a także różnic wynikających z poziomu sprawności, zainteresowań, dostępności transportu oraz sytuacji życiowej.¹

Infrastruktura sportowa w Sosnowcu

1. Zagłębiowski Park Sportowy i ArcelorMittal Park

ArcelorMittal Park wraz z całym Zagłębiowskim Parkiem Sportowym stanowi kluczową wizytówkę miasta o znaczeniu regionalnym i krajowym. Kompleks obejmuje nowoczesny stadion piłkarski, wielofunkcyjną halę sportową oraz Stadion Zimowy (lodowisko). Strategia zakłada profesjonalizację zagłębiowskich klubów sportowych w oparciu o biznesowy model rozwoju oraz organizację rozgrywek ponadlokalnych i ogólnopolskich.

(Powyżej: Sosnowiecki Dzień Młodzieżowych Rad 2025 odbył się w hali sportowej Zagłębiowskiego Parku Sportowego. Fotografia z Facebooka Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca)

2. Pozostała infrastruktura sportowa

Strategia wspomina różnego rodzaju obiekty sportowe dostępnych dla mieszkańców Sosnowca, w tym dla ludzi młodych:

- **4 skateparki:** Park Sielecki (ul. Zamkowa), Zagórze (ul. Braci Mieroszewskich), Kazimierz Górniczy (ul. Jasieńskiego) oraz Niwka (ul. Orląt Lwowskich).
- **2 pumptracki:** Przy ul. Kresowej oraz przy ul. Orląt Lwowskich.
- **Pływalnie i baseny:** 3 kryte baseny: ŻeromPark (ul. Stefana Żeromskiego), Klimontowskie Centrum Aktywności Rodzinnej (ul. Majora Henryka Dobrzańskiego-Hubala) i Pływalnia Kryta MOSiR Sosnowiec (ul. Bohaterów Monte Cassino) oraz 2 pływalnie letnie: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (ul. 3 Maja) Kąpielisko Letnie Sosnowiec Niwka (ul. Wojska Polskiego).
- **Pozostałe obiekty:** 7 stadionów (w tym lekkoatletyczny im. Stefana Płatka przy ul. Mireckiego), 5 hal sportowych, korty tenisowe, kompleks przy ul. 3 Maja oraz boiska typu Orlik.

3. Ekomobilność

Sosnowiec posiada rozbudowaną sieć dróg rowerowych (ok. 51 km w 2024 r., co daje 3 miejsce w Metropolii GZM). Strategia zakłada rozbudowę spójnego systemu komunikacji rowerowej w skali całego miasta, tak aby połączyć poszczególne osiedla i dzielnice. Planowana jest także realizacja tras wzdłuż rzek (z ochroną bulwarów nadrzecznych przed zabudową) oraz budowa infrastruktury towarzyszącej, w tym stacji naprawczych i przejść dostosowanych do potrzeb rowerzystów.

Jedno z zadań priorytetowych **celu operacyjnego B1 (Kreowanie atrakcyjnej oferty dla mieszkańców miasta):**

- rozwój infrastruktury rowerowej, wraz z trasami rowerowymi, w tym budowa velostrad, a także stacji naprawczych i przejść przystosowanych dla rowerzystów oraz zachęcanie mieszkańców do przesiadki z samochodów na rowery, poprzez zmianę percepcji tego środka transportu z rekreacyjnego na codzienny¹

Velostrady to szybkie i wygodne drogi rowerowe łączące miasta GZM.

Kolejną istotną ofertą miasta jest **Metrorower**. Miejska sieć rowerowa współtworzy **spójny system Roweru Metropolitalnego**, ułatwiając sprawne poruszanie się pomiędzy miejscami zamieszkania, pracy, usług i wypoczynku oraz łącząc Sosnowiec z systemami dróg miast sąsiednich. Jako wartość bazową strategia wskazuje **82 000 wypożyczeń Metroroweru**, a celem strategicznym miasta w kolejnych latach jest stały wzrost tej liczby.

Kluczowym założeniem miasta jest zachęcenie mieszkańców do przesiadki z samochodów na rowery poprzez **zmianę postrzegania roweru ze środka czysto rekreacyjnego na codzienny transport** do pracy czy szkoły.

Odpowiedź miasta – przestrzenie do spędzania czasu

Nowe przestrzenie na świeżym powietrzu

Strategia przedstawia propozycje dotyczące rozwoju i ochrony terenów zielonych w mieście, w tym tworzenia oraz zachowania bulwarów rzecznych. Zakłada również powstawanie mniejszych zielonych przestrzeni wśród zabudowy, takich jak parki kieszonkowe, skwery i zielone podwórka. Wskazuje także na potrzebę równomiernego rozmieszczenia wysokiej jakości terenów zielonych i rekreacyjnych, tak aby mieszkańcy mieli do nich dostęp w około 15 minut pieszo.

Rewitalizacja dworca kolejowego Sosnowiec Południowy

Pod koniec 2025 r. miasto przejęło dworzec kolejowy Sosnowiec Południowy. W strategii sam budynek i jego okolicę opisano w kategorii problemów:

- *dysfunkcyjna przestrzeń w okolicy dworca kolejowego Sosnowiec Pd. i byłego targowiska*
- *ograniczona dostępność do terenów zielonych*
- *niska estetyka przestrzeni publicznych¹*

Zaplanowano rewitalizację dworca, która ma na celu utworzyć miejsce dla młodych ludzi do spędzania wolnego czasu. Mają powstać najróżniejsze przestrzenie – od skweru na świeżym powietrzu, przez boisko do squasha, aż po skatepark i wiele wiele innych!

Arkadiusz Chęciński

5 grudnia 2025 · 🌐

Budynek dworca kolejowego Sosnowiec Południowy należy już do miasta!

To co prezentuje Michał Zastrzeżyński, mój zastępca oraz Wojciech Wilczyński, naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami to akt notarialny na mocy którego staliśmy się właścicielami budynku.

Teraz przed nami mnóstwo pracy nad szczegółami tego, co będzie w środku i przyszłego remontu.

Co planujemy?

Na parterze chcielibyśmy aby powstała duża, żywa i otwarta przestrzeń, w której znajdzie się miejsce na gastronomię oraz miejsce spotkań, która będzie też pełnić funkcję konferencyjną. Pamiętamy też o podróżnych na których będzie czekała poczekalnia.

Na zewnątrz wybudujemy skatepark oraz pełne zaplecze szatniowo-sanitarne, tworząc funkcjonalne centrum aktywności dla odwiedzających.

Na piętrze zaaranżujemy przestrzeń do zabawy oraz zajęć, tu również wygospodarujemy pomieszczenia do spotkań, a także sporą salę wielofunkcyjną i szatnie, które wspierają organizację zajęć i wydarzeń.

Poddasze będzie bardziej kameralnej ale również pełniące funkcje potrzebne do lokalnej aktywności. Ciekawostką będzie obserwatorium.

Dziękuję za współpracę [PKP S.A.](#) oraz wszystkim osobom, które nas w tych dążeniach wspierały.

Teraz ten pomysł zaprezentujemy [Młodzieżowej Radzie Miasta Sosnowca](#) i razem z nimi będziemy nad nim dyskutować. To w dużej mierze ma być miejsce dla dzieci i młodzieży 😊
Wyświetl mniej

(Powyżej: Post dot. rewitalizacji dworca kolejowego Sosnowiec Południowy. Źródło w przypisie dolnym⁵)

Władze miasta przekazały **Młodzieżowej Radzie** projekt rewitalizacji, który został przez nią **pozytywnie opiniowany**. W opinii zwrócono również uwagę na takie elementy jak bezpieczeństwo i odpowiednie oświetlenie.

VI. Partycypacja młodych

Partycypacja to nie to samo co informowanie. Miasto może powiedzieć młodym, co zamierza zrobić, może ich o to zapytać, albo może oddać im część decyzji. To trzy różne rzeczy i warto je rozróżniać, bo wiele działań opisywanych jako „udział młodzieży” zatrzymuje się na pierwszym poziomie. Poniżej to, co w Sosnowcu istnieje naprawdę: kto ma jakie narzędzia, ile są warte i gdzie się kończą.

⁵ [Profil na Facebooku Prezydenta Sosnowca Arkadiusza Chęcińskiego](#)

Punkt wyjścia

W Sosnowcu mieszka 34 810 osób w wieku edukacyjnym, czyli między 3. a 24. rokiem życia. To grupa, która ma najmniej narzędzi formalnego wpływu, a jednocześnie najdłużej będzie żyć ze skutkami decyzji podejmowanych dzisiaj.

Kapitał społeczny

Na koniec 2024 roku na terenie miasta działało 5 181 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W przeliczeniu na mieszkańców wypada to jednak słabo:

Fundacje i organizacje społeczne na 10 000 mieszkańców	
Polska	47
Woj. śląskie	37
Sosnowiec	31

Frekwencja wyborcza.

W wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 roku głosowało 75,89% uprawnionych sosnowiczian — więcej niż średnia wojewódzka (74,53%) i krajowa (74,38%). W wyborach samorządowych w kwietniu 2024 roku było to już 44,99%, przy 48,66% w województwie i 51,94% w kraju.

Wniosek jest dość jednoznaczny: mieszkańcy Sosnowca mobilizują się w polityce krajowej, a odpuszczają tę, na którą mają największy realny wpływ. Partycypacja młodych jest odpowiedzią właśnie na tę lukę – nawyk decydowania o swoim mieście buduje się przed ukończeniem osiemnastego roku życia, nie po nim.

Sama strategia zapowiada w **celu operacyjnym B1** kontynuację działań wspierających ideę społeczeństwa obywatelskiego wśród dzieci i młodzieży, wymieniając przy tym **Młodzieżową Radę Miasta Sosnowca** oraz **Młodzieżowy Budżet Obywatelski**.

Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca

Czym jest

Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca została powołana w 2000 roku przez Radę Miejską w Sosnowcu i działa nieprzerwanie – obecna działa XII kadencja. Jest organem konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, apolitycznym, reprezentującym dzieci i młodzież w kontaktach z władzami miasta. Zajmuje się upowszechnianiem samorządności, ochroną praw ucznia oraz wspieraniem aktywności kulturalnej, sportowej i ekologicznej. Organizuje również debaty i wydarzenia dla młodzieży.

Jak przebiegają wybory

Radnych wybierają w wyborach uczniowie szkół ponadpodstawowych. Kadencja trwa dwa lata. Na jej początku Rada wybiera spośród siebie prezydium: przewodniczącego, dwóch wiceprzewodniczących, sekretarza i rzecznika.

W XII kadencji zasiada 38 uczniów szkół ponadpodstawowych. Kampanie wyborcze i głosowanie odbyły się w szkołach na początku 2025 roku, a radnych wyłoniono w 19 z 26 okręgów. Pierwsza sesja miała miejsce 5 marca 2025 roku.

Opiekunem rady jest Katarzyna Celoch z Wydziału Kultury i Promocji Miasta. Kontakt: mlodziejowarada@um.sosnowiec.pl, tel. 32 296 07 41.

Co MRMS może zrobić – podstawa prawna

Młodzieżowe rady gmin reguluje art. 5b ustawy o samorządzie gminnym. Przepis wprowadzono w 2001 roku, ale przez dwie dekady dawał on niewiele ponad prawo do istnienia. Zmieniła to nowelizacja z 20 kwietnia 2021 roku, która nadała młodzieżowym radom konkretne uprawnienia. Dziś rada może:

1. **Kierować zapytania i wnioski w formie uchwały.** To najmocniejsze narzędzie w całym przepisie. W sprawach dotyczących gminy rada podejmuje uchwałę, która musi zawierać krótkie przedstawienie stanu faktycznego oraz wynikające z niego pytania. Nie jest to prośba o spotkanie ani post na Facebooku, tylko pismo, na które trzeba odpowiedzieć.
2. **Zgłosić wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej.** Rada nie ma własnej inicjatywy uchwałodawczej, ale może zwrócić się do podmiotów, które ją mają, żeby wniosły projekt uchwały do Rady Miejskiej. Tryb zgłaszania takiego wniosku określa statut gminy albo odrębna uchwała Rady Miejskiej.
3. **Opiniować.** Charakter konsultacyjno-doradczy oznacza, że rada wypowiada się o sprawach dotyczących młodzieży, zanim zapadną decyzje.
4. **Liczyć na wsparcie gminy.** Statut nadaje Rada Miejska, ale ustawa wymaga, żeby powstawał w porozumieniu z młodzieżą i uwzględniał jej opinię. Statut reguluje też zwrot kosztów, np. przejazdów na wydarzenia, na których radni reprezentują MRMS. Rada może mieć opiekuna – i w Sosnowcu ma.

Czego MRMS zrobić nie może

Rada nie stanowi prawa miejscowego, nie ma własnego budżetu, nie obsadza stanowisk. Jej realna siła bierze się z trzech rzeczy – ile zapytań faktycznie składa, co robi z otrzymanymi odpowiedziami i na ile jest widoczna publicznie.

Młodzieżowy Budżet Obywatelski

Budżet obywatelski to wydzielona część budżetu miasta, o której przeznaczeniu decydują mieszkańcy w głosowaniu. Sosnowiec prowadzi go od trzynastu edycji; w ramach pierwszych dwunastu zrealizowano ponad 400 projektów.

Skala

W XIII edycji, prowadzonej w 2026 roku, do podziału jest 10 mln zł:

Pula	Kwota
Strefa ogólnomiejska	2 mln zł
Pięć rejonów konsultacyjnych	7 mln zł
Młodzieżowy i Przedszkolny Budżet Obywatelski	1 mln zł

Milion złotych rozdzielony na wszystkie zainteresowane placówki oświatowe daje orientacyjnie około 10 000 zł na szkołę lub przedszkole. Dla porównania, w IV edycji części młodzieżowej i przedszkolnej (2024) było to łącznie 600 tys. zł — 350 tys. zł na Młodzieżowy i 250 tys. zł na Przedszkolny Budżet Obywatelski, czyli ponad 6 000 zł na placówkę.

Jak to działa w szkole

Projekt zgłasza uczeń. Musi zmieścić się w kwocie przewidzianej dla danej szkoły i być zgodny z jej statutem. Po pozytywnej opinii powołanej do tego celu szkolnej komisji wszyscy uczniowie tej szkoły głosują, a zwycięski pomysł realizowany jest w następnym roku.

Ważny szczegół: „dorosły” budżet też jest otwarty

W Sosnowcu w głównym budżecie obywatelskim **nie ma cenzusu wieku**. Każdy mieszkaniec, niezależnie od wieku, może złożyć do trzech projektów i wziąć udział w głosowaniu. Głosuje się wyłącznie elektronicznie, dwoma głosami – po jednym na kategorię. Głosowanie XIII edycji zaplanowano na przełom września i października 2026 roku. To znaczy, że szesnastolatek z Sosnowca może zgłosić projekt za kilkaset tysięcy złotych na skalę całej dzielnicy, a nie tylko za sześć tysięcy na salę w swojej szkole. Ta informacja rzadko do młodzieży dociera. Skala głównego budżetu dla kontekstu: w XI edycji zagłosowało blisko 22 tys. sosnowiczian, oddając 38 823 głosy, przy frekwencji 12,23%.

Narzędzia dostępne dla każdego, nie tylko dla Radnych

Poniższe instrumenty nie wymagają mandatu, funkcji ani pełnoletności. To jest część, o której w szkołach mówi się najmniej.

1. **Petycja.** Ustawa o petycjach z 11 lipca 2014 roku nie stawia żadnego wymogu wieku. Petycję w interesie publicznym może złożyć każdy — również uczeń — a adresat ma obowiązek rozpatrzyć ją bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu trzech miesięcy.
2. **Wniosek o udostępnienie informacji publicznej.** Prawo dostępu przysługuje każdemu i nie trzeba go uzasadniać. Urząd ma co do zasady 14 dni. To narzędzie, którym sprawdza się, ile faktycznie wydano na daną inwestycję albo ile wpłynęło projektów do budżetu obywatelskiego.
3. **Skarga i wniosek w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego.** Również bez cenzusu wieku, termin rozpatrzenia to miesiąc.
4. **Konsultacje społeczne.** Miasto prowadzi je na platformie konsultacje.sosnowiec.pl — tą drogą konsultowany był m.in. projekt Strategii 2030+. Udział nie wymaga niczego poza wysłaniem formularza.
5. **Samorząd uczniowski.** Prawo oświatowe gwarantuje go w każdej szkole i tworzą go wszyscy uczniowie z mocy ustawy. Jest najbliższym, a zarazem najbardziej lekceważonym poziomem partycypacji.

Gdzie jest bariera.

Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza — prawo grupy mieszkańców do wniesienia projektu uchwały pod obrady Rady Miejskiej — wymaga w mieście wielkości Sosnowca podpisów 300 osób posiadających czynne prawo wyborcze. Osoba niepełnoletnia takiego prawa nie ma, więc nie może ani wnieść inicjatywy, ani podpisać się pod cudzą. To jedyne z wymienionych narzędzi realnie zamknięte przed indywidualną inicjatywą młodego człowieka i dlatego droga przez MRMS, która może wnioskować o podjęcie inicjatywy przez uprawniony podmiot, ma tu praktyczne znaczenie.

Organizacje pozarządowe

Rada i budżet obywatelski to ścieżka wewnątrz samorządu. Druga prowadzi przez organizacje pozarządowe i jest w Sosnowcu wykorzystywana słabiej, niż mogłaby być — wskaźnik 31 organizacji na 10 000 mieszkańców to wynik poniżej średniej wojewódzkiej i krajowej.

Młodzi mogą działać w stowarzyszeniach wcześniej, niż się sądzi

Prawo o stowarzyszeniach pozwala osobom w wieku od 16 do 18 lat należeć do stowarzyszeń oraz wybierać i być wybieranym do ich władz — z zastrzeżeniem, że większość zarządu muszą stanowić osoby pełnoletnie. Osoby poniżej 16 lat mogą należeć za zgodą przedstawicieli ustawowych, bez prawa głosu na walnych zebraniach. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, jej władze wybierają oni sami.

Pomoc w mieście

Sosnowieckie Centrum Organizacji Pozarządowych przy Placu Tadeusza Kościuszki 5 prowadzi wsparcie dla stowarzyszeń, fundacji i klubów sportowych; sporo organizacji ma tam użyczony adres siedziby. Działa też Sosnowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego jako ciało dialogu miasta z sektorem pozarządowym.

Pieniądze na małą skalę

Tryb tzw. małego grantu, czyli art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, pozwala samorządowi zlecić organizacji zadanie publiczne z pominięciem otwartego konkursu ofert — przy niewielkiej kwocie i krótkim terminie realizacji. Osobną ścieżką są programy Narodowego Instytutu Wolności, w tym Rządowy Program Fundusz Młodzieżowy, w ramach którego regranting trafia także do grup nieformalnych, młodzieżowych rad i samorządów uczniowskich; pojedyncze dotacje sięgają zwykle około 10 tys. zł.

Słabe punkty systemu

Wybory do MRMS obsadziły 19 z 26 okręgów. Siedem zostało pustych, co oznacza, że w części szkół kampania albo nie dotarła, albo nie znalazła chętnych. To pierwszy wskaźnik do poprawy i zarazem najłatwiejszy do zmierzenia.

Młodzieżowy Budżet Obywatelski uczy decydowania o sali, nie o mieście. Sześć czy dziesięć tysięcy złotych na placówkę to dobra szkoła procedury, ale skala zamyka się w budynku szkoły. Otwarcie głównego budżetu dla niepełnoletnich już istnieje — brakuje informacji, że istnieje.

Uchwały MRMS nie wiążą, a ustawowe narzędzia bywają nieużywane. Zapytanie w formie uchwały działa tylko wtedy, gdy się je składa. Strategia 2030+ traktuje temat jednym zdaniem.

Młodzieżowa Rada Miasta i Młodzieżowy Budżet Obywatelski pojawiają się w celu B1 jako wyliczenie, bez wskaźnika, kwoty ani terminu. Dokument, który na innych polach podaje konkretne liczby, tutaj poprzestaje na deklaracji kontynuacji.

Nie ma miernika partycypacji młodych. Frekwencja w wyborach do MRMS, liczba złożonych zapytań, liczba projektów w Młodzieżowym BO – to wszystko są dane, które miasto ma lub może mieć, a których nie zestawia i nie publikuje.

List Przewodniczącego Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca Jakuba Mazura do Przewodniczącej sosnowieckiej Rady Miejskiej i Prezydenta Sosnowca

Sosnowiec, 27 października 2026 r.

Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowna Pani Przewodnicząca,

Czytając „Strategię Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+” uchwaloną przez Radę Miasta w lipcu tego roku, zadałem sobie następujące pytanie: „ale co dla młodych?”. Informacje dot. planowanych działań naszego miasta na rzecz młodzieży są w dokumencie znacząco rozproszone, w skutek czego utrudnione jest pełne zrozumienie, co miasto oferuje ludziom młodym. W odpowiedzi na tę trudność Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca stworzyła, mającą ponad 30 stron, analizę uchwalonej strategii pt. „Strategia Rozwojowa Sosnowiec 2030+, ale co dla młodych?”, zbierając najważniejsze informacje dot. młodzieży w jednym dokumencie.

Z radością pragnę poinformować, że dokument ten zostanie opublikowany w mediach Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca 29 października 2026 r. o godz. 12:00. Serdecznie zachęcam do zapoznania się z nim. Zawiera on nie tylko suche dane, ale przede wszystkim – perspektywę.

Odnosząc się do samej treści dokumentu strategicznego – czytelnikom na pewno nie umknął jego bardzo ogólny charakter. Można to uznać za wadę, ponieważ nie jest on pełną wyliczeń i szczegółów obietnicą. Sam nie stanowi rozwiązania problemów, z którymi zmagają się obecnie młodzi Sosnowiczanie. My – Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca, zgadzamy się z powyższym zdaniem. Sam projekt strategii rozwojowej nie rozwiązuje problemów. Uznajemy go jednak za krok w przód. Ogólny charakter „Strategii Rozwojowej Sosnowiec 2030+” uznajemy za wytyczenie kierunku, w którym jako miasto chcemy podążać.

Fakt tego, że zawarte w strategii rozwojowej planowane programy oraz inicjatywy są jeszcze nienapisane stanowi bezcenną szansę. Co to oznacza dla Nas – młodych? Oznacza to, że możemy te projekty współtworzyć. Oznacza to, że możemy mieć realny wpływ na kształt jaki przybierze realizacja uchwalonej przez Państwa „Strategii Rozwojowej Sosnowiec 2030+”. Mam ogromną nadzieję, zwracając się szczególnie do egzekutywy naszego miasta, że umożliwią nam Państwo wykorzystanie tej szansy i zapewnią odpowiednie wsparcie merytoryczne, prawne oraz organizacyjne.

Tak, jak Radny Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca Karol Barski pisze w rozdziale dot. partycypacji społecznej: „nawyk decydowania o swoim mieście buduje się przed ukończeniem osiemnastego roku życia, nie po nim”. Głęboko liczę na to, że w szkołach będą prowadzone osobne konsultacje z młodzieżą, dotyczące realizacji inicjatyw i projektów, które wyszczególniliśmy w stworzonym przez nas dokumencie. Byłoby to przedsięwzięcie dające nową, szerszą perspektywę i bezcenna lekcja partycypacji dla sosnowieckiej młodzieży, która może stać się nawykiem, z którym młodzi wejdą w dorosłość.

Szanowni Państwo, pozwolę sobie zakończyć ten list tak samo jak kończy się część merytoryczna analizy: (*Manifest Młodych*)

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca

Jakub Mazur

Manifest Młodych

Chcemy Sosnowca, w którym możemy się uczyć, ale także rozwijać swoje pasje.

Chcemy Sosnowca, w którym możemy znaleźć pierwszą pracę bez konieczności wyjazdu.

Chcemy Sosnowca, w którym możemy wynająć lub kupić mieszkanie i rozpocząć samodzielne życie.

Chcemy Sosnowca, w którym mamy dostęp do odpowiedniej pomocy psychologicznej.

Chcemy Sosnowca, w którym mamy gdzie spędzać czas ze znajomymi.

Chcemy Sosnowca, w którym możemy bezpiecznie poruszać się po zmroku.

Chcemy Sosnowca, w którym nasz głos jest słyszany przez władze miasta.

i przede wszystkim – Chcemy Sosnowca, który wybieramy nie dlatego, że nie mamy dokąd wyjechać, ale dlatego, że chcemy tutaj żyć.

Autorzy i podział prac

Jakub Mazur – Przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca

Zakres pracy:

- Analiza społeczna, gospodarcza, infrastrukturalna, demograficzna, środowiskowa i porównawcza na podstawie dokumentu strategicznego;
- Analiza społeczna, demograficzna i infrastrukturalna na podstawie materiałów źródłowych innych niż dokument strategiczny;
- Research informacji i danych dotyczących rynku pracy w Sosnowcu oraz jego wad i kryzysów na nim, potencjalnych problemów młodej osoby ze znalezieniem zatrudnienia i proponowanych przez władze miasta rozwiązań związanych z rynkiem pracy;
- Research informacji i danych dotyczących opieki zdrowotnej w Sosnowcu, opieki i wsparcia związanych ze zdrowiem psychicznym młodych osób oraz rozwiązań i programów proponowanych w tym zakresie przez władze miasta;
- Research informacji i danych związanych z ofertą kulturalną i edukacyjną instytucji podlegających pod władze miasta uwzględnionych w dokumencie strategicznym, inicjatyw i programów prowadzonych przez miasto w celu urozmaicenia możliwości spędzania czasu wolnego, inicjatyw i uwzględnionej w dokumencie strategicznym infrastruktury związanej z rozwojem i wsparciem kobiet w Sosnowcu, a także rewitalizacji istniejących terenów zielonych i mających powstać nowych przestrzeni o charakterze rekreacyjnym, związanych z naturą;
- Analiza *raportu z konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+*;
- Opracowanie tekstu i redakcja rozdziałów: *Wstęp, Najważniejsze pytania dot. Strategii, List Przewodniczącego Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca Jakuba Mazura do Przewodniczącej sosnowieckiej Rady Miejskiej i Prezydenta Sosnowca, Manifest Młodych, Autorzy i podział prac*;
- Opracowanie tekstu i redakcja podrozdziałów: *Rynek pracy, Zdrowie, Czas wolny, kultura i sport*;
- Współredakcja podrozdziałów: *Demografia i mieszkalnictwo, Edukacja, Partycypacja młodych*;
- Redakcja końcowa;
- Koordynacja prac przy tworzeniu dokumentu;
- Współredakcja i opracowanie fragmentu rozdziału *Bibliografia*;

Karol Barski – Przewodniczący Komisji ds. Polityki Młodzieżowej

Zakres pracy:

- Analiza społeczna na podstawie dokumentu strategicznego;
- Analiza społeczna, prawna i porównawcza na podstawie materiałów źródłowych innych niż dokument strategiczny;
- Research informacji i danych dotyczących edukacji i związanej z nią infrastruktury w Sosnowcu oraz planowanych przez władze miasta reform i programów mających na celu wesprzeć sektor oświaty;
- Research informacji i danych dotyczących kapitału społecznego w Sosnowcu, Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca, Budżetu Obywatelskiego i Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego w Sosnowcu, organizacji pozarządowych (NGO) oraz sposobów partycypacji społecznej dostępnych dla młodych ludzi;
- Opracowanie tekstu i współredakcja podrozdziałów: *Edukacja, Partycypacja młodych*;
- Współredakcja i opracowanie fragmentu rozdziału *Bibliografia*;

Bartosz Szczepański – Wiceprzewodniczący Komisji ds. Polityki Młodzieżowej

Zakres pracy:

- Analiza demograficzna, społeczna i gospodarcza na podstawie dokumentu strategicznego;
- Research informacji i danych dotyczących demografii, zasobów infrastruktury mieszkaniowej, problemów i kryzysów na rynku nieruchomości i procesów suburbanizacyjnych;
- Opracowanie fragmentów tekstu w podrozdziale *Demografia i mieszkalnictwo*;
- Współredakcja i opracowanie fragmentu rozdziału *Bibliografia*;

Franciszek Markowicz – Wiceprzewodniczący Komisji ds. Polityki Młodzieżowej

Zakres pracy:

- Analiza społeczna, przestrzenna i infrastrukturalna na podstawie dokumentu strategicznego;
- Research informacji dotyczących infrastruktury i wydarzeń sportowych;
- Opracowanie fragmentów tekstu w podrozdziale *Czas wolny, kultura i sport*;
- Współredakcja i opracowanie fragmentu rozdziału *Bibliografia*;

Bibliografia

1. Strategia Rozwojowa Sosnowiec 2030+
2. Raport z konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca 2030+, <https://www.bip.um.sosnowiec.pl/api/files/1300919>
3. Kampania „Ty też się liczysz”, <https://www.sosnowiec.pl/2026/02/bez-kategorii/oddaj-glos-na-sosnowiecka-kampanie-ty-tez-sie-liczysz/>
4. Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca, [sosnowiec.pl/samorząd](https://www.sosnowiec.pl/samorząd).
5. Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 5b i art. 41a, w brzmieniu nadanym ustawą z 20 kwietnia 2021 r. (Dz. U. poz. 1038).
6. „Nowa Młodzieżowa Rada Miasta Sosnowca rozpoczyna swoją działalność”, Kurier Miejski, marzec 2025.
7. Budżet Obywatelski Miasta Sosnowca, [obywatelski.sosnowiec.pl](https://www.obywatelski.sosnowiec.pl) — zasady ogólne i Młodzieżowy Budżet Obywatelski.
8. Materiały prasowe Urzędu Miejskiego w Sosnowcu dotyczące XI i XIII edycji Budżetu Obywatelskiego.
9. Ustawa z 11 lipca 2014 r. o petycjach; ustawa z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej; Kodeks postępowania administracyjnego, dział VIII.
10. Ustawa z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, art. 3.
11. Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, art. 19a; informacje Narodowego Instytutu Wolności o Funduszu Młodzieżowym.
12. Sosnowieckie Centrum Organizacji Pozarządowych, [wsparcie.sosnowiec.pl](https://www.wsparcie.sosnowiec.pl).
13. [Profil na Facebooku Prezydenta Sosnowca Arkadiusza Chęcińskiego](#)
14. [Profil na Facebooku Przewodniczącej Rady Miasta Sosnowca Anny Jedynak - Rykały](#)
15. [Urząd Miejski w Sosnowcu](#)